

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 9. Satisfit Dubiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

re, vel omittere aliquid eorum, quæ uniuscuiusque professioni, ac Statui propria sunt. Fieri etiam potest, ut mortaliter peccet, qui liberè & inordinariè iam quasi consuetudine firmata regulæ præcepta transgreditur, quia vehementer turbat disciplinam religiosam, & exponit se periculo totius Vocationis amittendæ. *Valent. to. 3. D. 10 p. 4. Pun. 5. Suar. 3. de Relig. l. 10. c. 7. Lud. ponte de perf. To. 3. Tr. 6. c. 8. Silv. V. Religio §. 1. n. 8.*

IX. Licet aliquis vovisset omnia, & singula, quæ in Regula continentur, servare, non peccabit graviter in singulis à se neglectis, & prætermisissis. In Regula enim continentur magna, & parva, magis & minus necessaria, vel utilia. Illorum ergò, quæ minima in se sunt, & ut minima à plerisque æstimantur, non potest esse lethali transgressio, quamvis Voto vel iuramento promissa sit: siquidem in nullius hominis arbitrio est vel per legem communem multis impositam, vel privatam sibi soli indictam in re non magna magnam obligationem ponere. Tantummodo ea, inquit *Caramuel n. 96.* sub gravi obligatione custodire teneor, quæ in doctorum opinione iudicantur magna; qualia sunt ieiunium, & officium divinum: ad ea autè, quæ sunt materia parva, teneor quidem ratione voti, sed tantùm sub veniali: quia quando voveo aliqua parva, non teneor sub culpa gravi adimplere votum. Hæc doctrina expresse est *Soti de iust. l. 7. q. 2. art. 1. Aragon 22 q. 88. Ioann. de la cruz in Dir. Par. 1. pro. 2. Ar. 2. Dub. 4. Villalobos in sum. To. 2. tr. ct. 34. Diff. 3 n. 3. Sanch. in sum. l. 4. c. 12. n. 16. Tanner. 22. D. 5. D. 3. Ita Caramuel Comm. in Reg. S. Bened. nn. 96. Graff l. 3. c. 25.*

X. Si quæras, Unde cognoscatur, hanc vel illam Regulam graviter, & sub mortali peccato obligare, id non minimi laboris & iudicii forebor esse. Attendendū igitur ad hæc tria. 1. an sit materia Voti alic. substantialis. 2. An sit valde necessaria. 3. An illis verbis concepta, & proposita, quæ in legibus, & præceptis gravem obligationem significant, quemadmodum latius explicat. *Suar. IV. de Rel. lib. 1. c. 3.* Verùm hic meminerit Religiosus, Obedientiam, quæ non nisi necessitati deservit valde imperfectam esse, quemadmodum, *S. Bern. in l. de Dispens. & præcepto c. 9.* dicit, causâ additâ. Nam, inquit, perfecta obedientia legem nescit, terminis non arctatur, neque contenta angustiis professionis largiori voluntate fertur in altitudinem charitatis, & ad omne, quod iniungitur, spontanea, vigore liberalis alacrisq; animi modum non considerans, in infinitam libertatem extèditur. Ita *S. Bern.* Talis obedientiæ 7. gradus numerantur, seu proprietates. *Prima* est obedire promptè & libenter. *Secunda* obedire simpliciter, submittendo iudicium proprium Superiori. *Tertia* obedire Hilariter. *Quarta* obedire humiliter. *Quinta* obedire viriliter, & constanter. *Sexta*, obedire in differenter. *Septima* obedire perseveranter. Hæc omnia exemplo Abrahæ copiosius exponit *Corn à lapido in c. 12. Gen. quem lege.*

§. IX.

Satisfit Dubiis.

DVB. I. An Præpositus Generalis cum Capitulo, seu Congregatione legem aliquam, vel Constitutionem ferre queat, quæ sub prima Ordinis Regula nec explicite,

ante, nec implicite continetur?

Affirmat *Glossa in c. Periculoso. de sta. Regul. in 6. & in Reg. Quod omnes. de Reg. in 6. Innoc. c. super eo ibid. Abb. nu. 6. de regular. & plures alii, quorum fundamentum videtur esse, quod Religiosus proprium velle non habet, postquam obedientiæ voto se in Prælati manus tradidit. Contrarium docent, tum antiqui, tum recentes DD, magno numero, & auctoritate.*

Ratio. Religiosus non ita tradidit voluntatem suam in manus Prælati, ut quidlibet ipsi iniungere queat. Fieri tamen potest, ut omnes simul congregati unanimi consensu statuant aliquid ultra, vel supra primam Regulam, in quo eventu haud dubiè nova obligatio nascitur, sed non imposita nisi volentibus, & consentientibus. Illi autem, qui post eiusmodi novum Statutum Ordinem assumunt, si Regula antiqua illis tantùm proponatur, ad eam solam obligati erunt, quia illam solam profitentur. *Silv. Armilla Vasq. 12 Tom. 11. D. 154. Salas Q. 95. D. 8. S. 1. 2. Suar. 14. de Relig. l. 2. c. 8. Raym. l. 4. Tract. 5. c. 9. Sanch. l. 9. Mor. c. 2. n. 18.*

DVB. 2. An qui professus est eo tempore, quo regularum observatio longa defuetudine iacebat, eandem iuxta primam institutionem servandam cogi possit? *Abbas c. super eo de Regular. eumque secutus Silv. V. Religio 3. Q. 12. respondet, si non habuit animum obligandi se, nisi ad Regulam, prout nunc servatur, quoad Deum, siue in conscientia obligandum non esse ad primam Regulam. Potest enim cogitare, & præsumere rationabiliter laxationem illam ex certis causis promanasse. Unde non prius obligatur ad reformationem,*

quàm ea legitimè facta sit. *Laym. l. cit. nu. 12. Verùm occurrit, quod etiam Raymundus movet, quemlibet Ordinis alumnus obligare se ad id, non quod actu fieri certum, sed quod secundùm institutionem fieri debet, maximè si sciat, quænam observanda sint. Dicendum nihilominus, si non expressit in professione sua aliud, quàm se amplecti eum modum vivendi, quem invenit in suo ingressu, cogi ulterius non posse. In dubio tamen contra illum iudicabitur præsertim in foro externo.*

At, *inquis*, quid si necessaria iudicetur reformatio, tum propter periculum ruinæ totalis, tum propter scandala, quæ vitæ, morumque dissolutio purit?

R. In cuiusmodi casu superioris institueret reformationem tenentur, & eam inferiores seu subditò acceptare. Hoc enim universalem omnes implicite profitentur, aut certe profiteri debent, quod vivere velint secundùm consilia evangelica servando Paupertatem, Castitatem & Obedientiã, quæ tanquam media necessaria sunt, ad perfectionem consequendam. *Az. 1. l. 13. c. 11. Q. 19. Sanch. l. cit. c. 2. Layman. nu. 13. Moscon l. 1. Par. 4. c. 3.*

DVB. 3. Quando Religiosus mortaliter peccet contra Obedientiã?

R. in 4. casibus. 1. cum facit contra id, quod Superior præcipit conformiter Regulæ, quam vovit, & ad unum ex tribus Votis pertinet, vel non parum ad salutem, ac vitam æternam confert. Tunc enim materia gravis esse censetur. 2. cum non facit, quod Prælati mandat in virtute Sanctæ Obedientiæ, aut verbis æquivalentibus, aut sub pœna, quæ non nisi peccato mortali debetur. 3. Cum peccat ex contemptu (tam in levibus, quàm in gravi-

vibus: quia scilicet non vult subesse, vel ut ostendat se ad obediendum non teneri. Hæc enim iniuria gravis esse censetur, illata Superiori, & Ordini. Denique cum nullam omnino habet intentionem tendendi ad perfectionem. In hoc enim elucet quædam quasi Apostasia à Statu Religionis, cuius intrinsecus finis esse debet non quidem actu perfectum esse, sed ad id conari per observantiam regularem. *S. Tho. 22. Q. 156. ar. 2. & 9. Navar. c. 23. n. 35. Roderic. III. q. 19. Reginald l. 18. c. 27. n. 391. Umberto in Reg. S. Bened. c. 29. Alv. Pelag. l. 2. de plan. Eccl. artic. 70. Caram. in Reg. S. Ben. n. 701. & seq.*

DVB. 4. An, & quomodo peccet Rel. professus nõ gestãdo habitũ Ordinis sui?

R. in c. *Vt periculosa. Ne clerici vel Monachi in 6 Bonifacius VIII.* ita loquitur. *Vt periculosa religiosis evagandi materia subtrahatur, districtius inhibemus, ne de cætero aliquis quæcunq; religionẽ tacitẽ, vel expressẽ professus, in scholis vel alibi temere habitũ religionis suæ dimittat. Et post pauca.* Si quis autẽ horum temerarius violator extiterit excommunicationis incurrat sententiã ipso facto. Ex quibus verbis colliguntur 1. dimittentes habitũ religionis suæ peccare mortaliter, aliàs non inciderent in excommunicationem latæ sententiæ. 2. non peccare mortaliter, nec incurrere excommunicationẽ, si exuãt quidẽ habitum, sed *Non temerẽ*, id est, ex iusta aliqua, & rationabili causa ut ex g. melius currat, laboret, vel dormiat. 3. nec sufficere ad pecc. & excom. contrahendam, si occultẽ dimittat habitum, non vagetur, aut prodeat in conspectum hominum absque habitu, quod indicat scopus prohibitionis, & verba illa, *ut evagandi mate-*

ria subtrahatur. 4. peccare tamen, qui sic occultat habitũ, ut à videntibus nõ possit discerni, an Religiosus an secularis sit. 5. an excommunicationẽ incurrat, qui exstirpi causa, puta, prædationis, aut fornicationis causa habitum dimittit ad breve tempus, iterumq; resumat, dubitari potest? *Affirmant Paludanus, & Antonius.* Quid enim magis temerarium est, quàm peccandi causa deponere habitum, cuius gestatio retrahit à libertate peccandi? Negant nihilominus *Silv. & Navar. quibus assent. Az. l. 1. c. 17. p. 9.* quia tales non dimittunt eo animo habitum, ut vagentur: quasi verò literam magis, quàm sensum legis attendere oporteat. Qui occultant habitum, ne agnoscantur, esse irregulares, excommunicantur ut supra diximus, multò magis, qui abiiciunt, ut expediti sint ad malè operandum *V. Barb. in c. cit. Sanch. l. 6. Mor. c. 8. Roderic. Tom. 2. p. 77. ar. 6.*

No. quamvis non peccant contra hanc Decretalẽ, qui nõ temere exuunt habitũ, contra alia tamen præcepta peccaturos, si ex levitate, aut causa nõ multum necessaria exuant: maxime si scandalũ accedat.

DVB. 5. Quot malitiæ sint in actu inobedientiæ hominis religiosi?

Omninò plures esse videntur. Nam 1. peccat contra obedientiam. 2. contra fidem datam Prælato, & Religioni. 3. violat iustitiam, lædendo per traditionem sui ius acquisitum Ordini. 4. contra illam Virtutem peccat, ad quam actus præceptus pertinet. V. g. temperantiam, si ieiuniam non servet. E contra unum & simplex peccatum esse docet *Sotus l. 7. de iust. c. 2. art. 3.* quia licet Prælati obsequium constituerit in genere obedientiæ, non tamen nisi per Votum. Non enim obedi-

tiam

riam Prælato voves, sed Deo, quod eris Prælato obediens.

R. Religiosus violando præceptum Obedientiæ communiter peccat cõtra duas Virtutes, Religionem scilicet, propter Votum, & iustitiam propter traditionem, quæ se Superiori & Ordini obstrinxit. *Suarez* 111. *de Relig. l. 10 c. 6.* Est igitur in tali peccato malitia sacrilegij, quod omnes fatentur, quia contra Votum agitur. Est simul contra iustitiam, quia inter Prælatum, & Religiosum necessariò intervenit Contractus quidam utrimque obligans, Religiosum quidem ut Ordini serviat, Prælatum verò, ut tanquam membrum Congregationis suæ habeat, præstando illi necessaria secundum Ordinis sui legem, & consuetudinem. Vnde liquet, reitiam quoque malitiam accedere posse. Vt si Superior tanquam Legislator actum præceptum constituat in materia Virtutis, ad quã per se pertinet, v.g. iniungendo ieiunium Feria 6. ut temperantiam exerceas. In hoc eventu qui inobediens est, contra temperantiam peccat: quod non fiet tamen, si secundum communem modum imperandi tale ieiunium indicatur. *Vasq. Disp. 98. c. 3. Anton. Perez in Reg. S. Ben. c. 5. n. 22.*

DVB. 6. An religiosi per obedientiæ votum Summo Pontifici obligati sint?

R. Cum summus Pontifex omnium Ordinum supremus Prælatus sit, omnes religiosos, quemadmodum immediatè subiecti sunt Prælato suo, mediatè verò Ordinis totius Generali, ita subiectos esse summo Pontifici, qui quemlibet illorũ transferre potest, & vel dignitate aliqua exornare, vel præficere alicui loco, conventui, vel etiam Ordini. Hoc enim bona Ecclesiæ gubernatio, & animarũ salus requirit.

Vnde multos ex diversis Ordinibus videmus assumptos vel episcopatus præesse, vel in aliis officiis ecclesiæ deservire. Quamobrem *Rodericus. l. 1. Q. 17 ar. 7.* de fide esse pronunciat, quod summus Pontifex in Ecclesia sit supremus Prælatus, cui iure divino cuncti obedere teneantur. Infert deinde, quod potestas Prælatis data non sit independens, sed cõstræcti, & restringi à summo Pontifice posse. Idem *Roder. 3. Q. 21 ar. 8.* docet, Religiosos à summo Pontifice cogi posse, ut ad infideles se conferant, evangelium annuncient, eosque etiã episcopatu suscepto gubernent. Idem *To. 14. tit. 2. c. 14.* probat in omnes omnino, & maximè ecclesiasticos Papam habere summam potestatem. *Mosconius verò l. 1. Par 1. c. 1.* contrarium docenteshæreticos esse pronunciat. *V. Bellar. l. 1. de Pontif. c. 12 & l. 2. c. 15. Laym. l. 1. Tr. 4. c. 6. §. 1. & in Defend. iusta c. 2 p. 50.*

DVB. 7. An Religiosi episcopis subiecti sint?

R. *Silv. Q. 10.* cum distinctione, in iis quæ ordinis propria sunt, Prælato subesse: in aliis verò quæ disciplinam ecclesiasticam concernunt, magis Episcopo obediendum esse. In eundem sensum loquitur. *Rod. To. 11. Q. 64. Suarez. 3. l. 16. c. 11. n. 4. infra § 12 n. 4.*

D. 8. An Votum Obedientiæ admittat dispensationem. ita, ut maneat quis Religiosus, sed absque Voto obedientiæ, quo alicui Prælato sublit?

R. *neg c. Cum ad monast. de Statu Mon. & comm. sen. DD.* quia Votum illud de essentia status religiosi est. Quo sensu etiam *S. Tho. 2. 2. q. 86 art. 8.* Papam negat dispensare posse cum aliquo Religioso, ut nulli Prælato teneatur obedire. His tamen non

E c obstar-

obstantibus fieri potest, ut partialiter, seu secundum quid cum Religioso dispensetur, ut V. g. nõ teneatur obedire in iis, quæ ad studia pertinent, vel curam pauperum, & similia. *V. Suar. III. de Relig. l. 10. c. ult. Roder. To. 1. Q. 24. ar. 1. Barb. in c. Cum ad monast. de statu Mon. cum al. quos citat.*

§. X.

De transitu ex uno Ordine in alium.

I. **C**uilibet Religioso licet ad Ordinem astrictiorem, transire, quamvis non obtenta à Prælatis suis licentia, modo eam petiverit. *c. Licet de Regular. est. que communis DD. sententia, sed citatum caput exigit, ut zelo sanctioris vite fiat. Unde hic dubitatur de pluribus. 1. De Canonicis Regularibus. 2. De Conversis, & Oblatis. 3. De Monialibus. De Canonicis dubium oritur ex c. Mandamus 2. & c. 1. Nullus 19. q. 3. Mandamus, aut Vrbanus II. Papa, ne quis Canonicus regulariter professus, monachus efficiatur. Concilium Eduense sub Greg. VII. Nullus Abbas, vel Monachus canonicos regulares à proposito professionis Canonice revocare, & ad monasticum habitum transibendo, suscipere audeat. Verum hisce lucem adfert c. Statuimus. Vbi Urbanus II. Abbati S. Ruffini scribit, Statuimus ne professionis Canonice quisquam alicuius levitatis instinctu, vel districtioris religionis obtentu ex eodem claustro audeat sine patris & totius Congregationis permissione recedere. In vetusto Codice legitur *Sine patris totius Congregat. Quod autem dicitur, non licere sine permissione recedere, intelligendum est iux-**

ta declarationem capitis. Licet de Regularib. Ut nimirum licentia petatur, quam si neget Prælatus, quod non debet, satisfacisse censetur obligationi, & conscientie suæ transurus. Suar. IV. de Rel. 3 c. 8. Conversos, & oblatos ad strictiorem Ordinem migrare posse, quamvis neget Angelica, Taberna, & alii quidam, ex paritate rationis liquet. Nec obitate debet, quod fervorum instar se Ordini manciparunt, quia etiam profesti tradunt se, non tamen insolubiliter, sed secundum mentem, & intellectum Iuris Canonici. c. Non est de Regularib. Roderic. III. Q. 21. artic. 2. Suar. Tom. IV. de Relig. 13 c. 10. num. 1.

De Monialibus affirmant, qui post Concilium Trid. scripserunt, multi apud *Barbosam in Comm. ad c. Licet*, qui simul notat, quamvis eiusmodi transitus in casibus à Iure permissis fieri possit auctoritate Episcopi, & superioris, Sacram Congregationem tamen velle, à se ut licentia petatur. Ex quo colligitur, non licere, aut concedi nisi quatuor adiectis conditionibus. *Prima est*, ut antequam exeat, aliud Monasterium sit paratum, in quo benevolè recipiatur. *Secunda*, ut dotem consuetam perfoluat. *Tertia*, ut Spes illi auferatur redeundi ad prius Monasterium. *Quarta*, ut translatio fiat comitantibus matronis consanguineis recta via absque diverticulo, ac nullibi pernoctetur, nisi causa hospitii, idque apud honestas personas.

Verum quid de Prælatis, adeoque ipsis Generalibus dicendum. Non aliud, quam æquè illis, atque aliis licere transitum ad Ordinem strictiorem, modo licentiam petant. Exempti à Pontifice petent, quocumque ibunt; negante manebunt; alii à suis